

ЛІТЕРАТУРА

1. Боднар О. С. Формування аналітико-експертних компетенцій педагогів з урахуванням їх емоційного інтелекту / О. С. Боднар // Імідж сучасного педагога. – 2011. – №10 (119). – С. 11 – 14.
2. Дмитренко Г. А. Стратегічний менеджмент: цільове управління освітою на основі кваліметричного підходу: Навчальний посібник / Г. А. Дмитренко – К. : ІЗМН, 1996. – 140 с.
3. Куньч З. Й. Універсальний словник української мови / З. Й. Куньч. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 848 с.
4. Литвиненко Э. В. Использование кваліметрического и кластерного подходов при экспертизе качества образования общеобразовательных учреждений / Э. В. Литвиненко, Л. В. Лапшина // Педагогическое образование и наука. – 2011. – №10. – С. 15 – 18.
5. Маслов В. І. Наукові основи та технології компетентного управління загальноосвітнім навчальним закладом: [Монографія] / В. І. Маслов, О. С. Боднар, К. В. Гораш. – Тернопіль : Тайп, 2012. – 320 с.
6. Новикова Т. Г. Теоретические подходы к технологии экспертизы инновационных проектов / Т. Г. Новикова // Школьные технологии. – 2002. – №1. – С. 162 – 169.
7. Оноприенко В. И. Экспертная деятельность как феномен культуры / В. И. Оноприенко, Л. В. Рыжко // Наука і наукознавство. – 1994. – №1 – 2. – С. 150 – 156.
8. Томилин О. Б. Компетенции академического и административного персонала университета и инновационная деятельность / О. Б. Томилин, П. Н. Кочугаев, Л. А. Сухарев, Н. Н. Массерова. – [Электронный ресурс]: Режим доступа: <http://www.jurnal.org/articles/2011/ped14.html>.
9. Черникова Т. В. Научные подходы к исследованию профессиональной компетентности руководящих работников учреждений государственной службы / Т. В. Черникова, В. В. Малышева [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.google.com/search?hl=uk&client>.

УДК 378.147.146

Пономаренко О. Г.аспірант Національного університету
біоресурсів і природокористування України

МОДЕЛЬ ПРОФОРІЕНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОГО ВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ ПРОФЕСІЇ У СЕРЕДНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

У статті описано модель профорієнтаційної роботи щодо професійного визначення молоді у середніх навчальних закладах освіти у контексті базової професійної підготовки майбутніх фахівців аграрного профілю у Великій Британії.

Ключові слова: профорієнтаційна орієнтація, модель профорієнтаційної роботи, професія, структура, середній заклад освіти, учень, особистість.

Пономаренко О. Г. Модель профориентационной работы, целью которой является профессиональное определение личности в отношении сельскохозяйственных профессий в средних учебных заведениях Великой Британии. В статье описана модель профориентационной работы, целью которой является профессиональное определение молодежи в средних учебных заведениях в контексте базовой профессиональной подготовки будущих специалистов-аграриев Великой Британии.

Ключевые слова: профориентационная ориентация, модель профориентационной работы, профессия, структура, среднее учебное заведение, ученик, личность.

Ponomarenko, O. G. The model of vocational guidance in the process of training the qualified specialists in the secondary educational system in the context of basis professional preparation future agrarian specialists in Great Britain is highlighted.

Key words: vocational guidance, the model of vocational guidance profession, structure, secondary school, pupil, person.

У сучасних умовах розвитку українського суспільства в процесі розв'язання питань підвищення рівня професійної підготовки майбутнього фахівця аграрного профілю особлива увага приділяється інтелектуальному, моральному, культурному розвитку, творчій самостійності майбутніх фахівців, а також формуванню професійної орієнтації та удосконаленню їхньої професійної компетентності.

Виховання особистості фахівця, який відповідає сучасним вимогам, передбачає пошук і відбір ефективних педагогічних методів, форм, засобів роботи. Для цього необхідно виокремити відповідні властивості особи, які мають стати предметом виміру сформованості особистості фахівця. Такою ланкою є профорієнтаційна робота як система усталено домінуючих мотивів особистості та як визначальна характеристика фахівця, котра дозволяє людині максимально виявити свої здібності й творчо опанувати професію.

Логіка цілеспрямованої профорієнтаційної роботи майбутніх фахівців-аграрників будується в такій послідовності: від оволодіння конкретними професійними знаннями, вміннями та навичками розв'язання типових виробничих завдань, вивчення існуючих операційних технологій до глибокого осмислення виробничих процесів, сутності прогресивних технологій виробництва сільськогосподарської продукції та перспектив їх

впровадження, володіння пізнавальними умінями продуктивного характеру шляхом залучення учнів до різних видів навчально-професійної діяльності.

Питання формування професійної компетентності як компонента аграрного покликання у фаховій підготовці майбутніх спеціалістів зазначеного профілю розглядали на різних рівнях і під різними кутами зору такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як В. Аніщенко, Ш. Амонашвілі, С. Бовдаревська, В. Болотов, А. Бермус, А. Василюк, О. Газман, Н. Єфремова, В. Ковальчук, Н. Копилова, К. Корсак, Н. Кузьміна, І. А. Михайличенко, А. Марков, О. Овчарук, В. Сериков, В. Сластьонін, І. Тараненко, Т. Уласова, А. Хуторський, Е. Шорт, Є. Шиянов та ін.

Професійна орієнтація – складний, перманентний процес професійного вибору. На думку вітчизняних учених А. Вихруща, О. Зайцева, Д. Закатнова, С. Павлютенкова, В. Сидоренка, Т. Туранова, Д. Тхоржевського, Б. Федоришина, М. Янцура, – це процес самопізнання та об'єктивної оцінки молоддю власних індивідуальних особливостей, зіставлення своїх професійно важливих якостей і можливостей з вимогами, необхідними для оволодіння конкретною професією.

Мета статті полягає в розкритті основних концептів моделі профорієнтаційної роботи у середніх школах Великої Британії, що спрямовані на узгодження доступу учнів до освітніх послуг профорієнтаційного напрямку та висвітлення причин недостатнього рівня їхньої готовності до використання набутих знань, умінь і навичок у практичній площині сучасного суспільства, потреб ефективного застосування профорієнтаційного матеріалу у навчально-виховному процесі середньої школи, усвідомлений пошук учнями перспективного шляху майбутньої трудової діяльності відповідно до визначених інтересів, нахилів і здібностей, вироблення цілісної та ефективної стратегії профорієнтаційної роботи у навчальних закладах середньої ланки як завершального етапу практичної підготовки учнів до трудової діяльності.

Таким чином, перший концепт цієї моделі – організаційно-мотиваційний – слугує їй так званим базисом – інформаційним простором, що полягає у можливості об'єктів профорієнтаційної роботи отримувати максимум відомостей про світ професій, формування уявлень про зміст професій і спеціальностей, вимоги, що висуваються суспільством до окремої професії загалом, шляхи й умови майбутньої професійної підготовки з урахуванням перспектив подальшого практичного працевлаштування, забезпеченні ключових передумов перспективної профорієнтаційної підготовки учнів до вибору майбутньої професії.

Зміст першого концепту моделі профорієнтаційної роботи у школах Великої Британії передбачає реалізацію таких складових, як мета – створення умов для систематичної та ефективної реалізації профорієнтаційної роботи в школі у напрямі перспективного формування необхідних професійних умінь і навичок сільськогосподарського напрямку в учнів старшої школи; завдання – формулювання змісту профорієнтаційної роботи, осмислення її ключових положень в окремому середньому навчальному закладі відповідно до особливостей певного регіону, розроблення програми профорієнтаційного напрямку, її включення до навчального плану школи, розроблення довгострокової стратегії узгодженої діяльності профконсультанта, вчителів-предметників та адміністрації середнього навчального закладу, здійснення профорієнтаційної роботи, орієнтованої на забезпечення сталої мотивації учнів до перспективної реалізації набутих професійних знань, умінь і навичок у соціальному середовищі [1].

До цього концепту моделі профорієнтаційної роботи у середніх навчальних закладах Великої Британії включено формування мотивації профорієнтаційної роботи, виявлення інтересів, нахилів, уподобань і здібностей учнів, сприяння їхнім пошукам у процесі осмислення вибору майбутньої професійної діяльності, яка відповідала б їхнім індивідуальним особливостям і потенційним можливостям; визначення шляхів та умов ефективного управління професійним самовизначенням школярів. Відповідно, набуті учнями основні навички професійної діяльності мають у перспективі ефективно зреалізовуватися в умовах економічного простору суспільства.

Інформаційно-пошуковий концепт розробленої нами моделі профорієнтаційної роботи у школах Великої Британії спрямовується на інтеграцію теоретичної підготовки та практичного досвіду учнів, набуття якого передбачається шляхом реалізації профорієнтаційної роботи у таких напрямках: збирання необхідної інформації, пов'язаної з організацією та управлінням профорієнтаційною роботою в школі (письмові запити, усне та письмове опитування адміністрації школи, педколективу, учнів, батьків), вивчення спеціальної літератури профорієнтаційного напрямку, презентації профорієнтаційного змісту, пропаганда вагомості існуючих і нових професій, робота з електронними пошуковими системами, постійне профорієнтаційне інформування спеціалістами учнів і батьків, ознайомлення їх із потребами суспільства в кадрах окремих спеціальностей, повідомлення про роботу навчальних закладів певного напрямку шляхом зустрічей з фахівцями, виробниками, фермерами, промисловцями, екскурсії на підприємства, що дає змогу профконсультантам і вчителям розкривати суть і особливості професій, визначати й доносити до учнів професійні якості людини – майбутнього професіонала [4].

Дослідники зазначають, що суть професійної інформації, здійснюваної профконсультантами, відповідними службами, організаціями або спеціалістами, полягає у забезпеченні учнів необхідною інформацією про сучасні види виробництва та стан ринку праці, у визначенні потреб господарств і організацій у кваліфікованих кадрах, ознайомленні зі змістом і перспективами розвитку ринку професій, формами та умовами опанування ключовими навичками та вміннями з окремих професій, можливостями професійно-кваліфікаційного зростання і самовдосконалення у процесі трудової діяльності [3].

Організуючи свою роботу у середньому навчальному закладі, профконсультант (профрадник) може працювати в окремій середній школі та водночас надавати профорієнтаційні послуги у декількох середніх навчальних закладах, співпрацювати з іншими профконсультантами, психологами, фахівцями відповідних структур і організацій. Окрім того, наразі існує так звана дистанційна профорієнтаційна допомога, яку надає профконсультант шляхом листування: учень отримує поштою бланк із запитаннями (опитувальник), відповідає на них письмово, надсилає свої відповіді профконсультанту, після чого отримує (знову ж таки поштою) узагальнення та рекомендації. Значного поширення у сучасному світі інформаційних технологій набуває мережа Інтернет, оскільки для учнів існує можливість спілкування з профконсультантом у режимі on-line[2].

Практично-діагностичний концепт нашої моделі профорієнтаційної роботи щодо професійного самовизначення особистості у британських школах спрямований на реалізацію профконсультантом теоретичних знань учнів із профорієнтації у практичному середовищі. Цей концепт включає організаційно-педагогічні умови, форми та методи профорієнтаційної роботи, методичні шляхи покращення профорієнтаційної роботи у середніх навчальних закладах Великої Британії.

Зміст коригувально-підсумкового концепту розробленої нами моделі щодо профорієнтаційного самовизначення особистості старшокласників полягає у комплексному формуванні свідомого ставлення учнів до професійної діяльності у певній галузі, отриманні ними практичних рекомендацій профконсультанта на основі тривалого й усебічного вивчення їхніх інтересів, нахилів, переконань, уподобань. Тобто, кінцевий етап профорієнтаційної роботи у середніх навчальних закладах Великої Британії у перспективі засвідчує рівень готовності учнів старшої школи до успішної професійної діяльності.

Коригувально-підсумковий концепт передбачає такі напрями діяльності профконсультанта, як оцінювання, діагностику та корекцію результатів профорієнтаційної роботи з метою закріплення та подальшої практичної реалізації учнями набутих професійних умінь і навичок у соціальному середовищі. Для покращення процесу підготовки старшокласників до практичної реалізації власних можливостей у соціумі застосовується спеціальна програма «Ініціатива», метою якої є піднесення престижності професійно-технічної освіти, підготовка випускників до дорослого життя, взаємодія загальної освіти, профорієнтаційної роботи та трудового навчання [6].

Таким чином, ефективність профорієнтаційної роботи у середніх школах Великої Британії значною мірою залежить як від особистості профконсультанта, рівня його здібностей, професійної кваліфікації та майстерності, загальної культури, так і від сприятливих організаційно-педагогічних умов, у яких здійснюється систематична профорієнтаційна робота, а також від самих об'єктів профорієнтаційної роботи – учнів старшої школи, їхнього інтересу до обраного фаху та свідомого рішення оволодіти ключовими професійними знаннями, вміннями й навичками, необхідними для перспективного застосування у соціальному середовищі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балацька Н. І. Професійна орієнтація учнів у сучасних середніх школах Англії: дис. ... канд. пед. наук / Н. І. Балацька. – Київ, 2004.
2. Вульфсон Б. Л. Управление образованием на Западе: тенденции и децентрализации / Б. Л. Вульфсон // Педагогика. – 1997. – №2. – С 110 – 117.
3. Гриншпун С. С. Организация профориентации в Великобритании / С. С. Гриншпун. – М. : Педагогика. – 2005. – № 7. – С. 100 – 105.
4. Костенко Н. І. Профільна орієнтація у контексті базової професійної підготовки школярів Великої Британії / Н. І. Костенко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2009. – С. 255 – 258.
5. Матвієнко О. В. Стратегії розвитку середньої освіти в країнах Європейського Союзу: Наук. вид / О. В. Матвієнко. – К., 2005. – 382 с.
6. Тарасова Т. Н. Социальная направленность профессиональной ориентации учащихся массовой (объединенной) школы современной Англии: автореф. дис... канд. пед. наук / Т. Н. Тарасова. – М., 1981. – 15 с.

УДК 378.

Мишак О. О.

аспірантка Національного університету
біоресурсів і природокористування України

ГУМАНІСТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ БІОТЕХНОЛОГІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

У статті мотивується потреба у формуванні гуманістичної спрямованості майбутніх біотехнологів на основі аналізу специфіки їх професійної діяльності.

Ключові слова: гуманістична спрямованість, професійна діяльність біотехнологів, відповідальність, сільськогосподарська галузь.

Мишак Е. А. *Гуманистическая направленность как неотъемлемая составляющая профессиональной деятельности будущих биотехнологов аграрной отрасли. В статье мотивируется потребность в формировании гуманистической направленности будущих биотехнологов на основе анализа их профессиональной деятельности.*